

Falsos mites: Firmes per a poder presentar-se?

Aquest gener una modificació de la llei electoral va fer canviar les coses per a molts partits. A partir d'ara qualsevol partit que no tingués representació al Congrés o al Senat hauria de demanar el 0,1 de firmes del cens per a poder-se presentar a les eleccions. Donaven 20 dies per a aconseguir-les. Els motius que van donar van ser uns quants, i intentarem veure fins a quin punt hi ha raó en ells.

Fals mite 1: Ho fan per impedir que algú faci servir un partit per aconseguir dades del cens

A veure, qui pot voler el cens de tot un país? Està clar que el *colmado* de sota de casa no ho necessita per a res, o sigui, que estaríem parlant de grans empreses disposades a gastar-se un gran dineral amb publicitat. Realment creuen que una empresa així no pot crear un partit polític (250 €) i pagar a unes persones per recollir firmes durant 20 dies? O presentar-se a les municipals o autonòmiques, on et donen el cens sense demanar-te firmes?

Probablement aquest no és el motiu real.

Fals mite 2: És per reduir la despesa en paperetes

Aquest any, amb aquesta nova llei, han apartat uns 30 o 40 partits i han aconseguït un estalvi de 850.000 € en paperetes. Aquest estalvi inclou una reducció d'impressions de paperetes dels partits que sí que han aconseguït les firmes. Tot i això, els grans partits tornaran a demanar diners per a fer correu massiu a totes les cases i enviar, evidentment les seves paperetes. Paperetes que paguem nosaltres en forma de subvenció a partits polítics. A part, els partits es gastaran uns 60 M € en campanya. Però evidentment, la reducció la decideixen fer per els de baix. Que no falti.

Seguim pensant, doncs, que aquest tampoc és el motiu real.

Fals mite 3: Tots som iguals davant la llei.

Quan va sortir aquesta llei, molts partits vam interposar recursos o cartes al defensor del poble al·legant que aquesta llei discriminava i incomplia el principi d'igualtat davant la llei que marcava la constitució. La resposta va ser clara: Aquesta llei no era discriminatòria ja que les firmes les havien de demanar tots els partits polítics que no tinguessin representació. O sigui, que no ens discriminava entre els discriminats, sinó només entre partits grans i petits.

Conclusions:

És evident que existeix un gran problema amb la gran quantitat de partits a Espanya i amb la despesa electoral, però potser hauríem de buscar altres formes per solucionar el problema. Eliminar partits que ja no funcionen des de fa anys, demanar firmes a partits de nova creació i no permetre que tres persones amb 250 € puguin fer-ne un, implementar sistemes de votació electrònics que eliminin les paperetes, limitar l'àmbit d'acció de partits i modificar les lleis depenent de si és un partit local, autonòmic o nacional o eliminar la subvenció per a enviament propaganda electoral serien algunes coses que es podrien fer.

El que buscava aquesta reforma era impedir i eliminar a molts partits, cosa que han aconseguit.

Falsos mites: El vot en blanc

És curiós la quantitat de falsos mites que corren sobre el vot en blanc i com es multipliquen. La raó principal és perquè cada cop més gent tria aquesta opció com a eina de protesta sense saber si aquesta és una bona forma de queixar-se. Amb aquesta sèrie de falsos mites intentarem desvetllar uns quants dubtes.

Fals mite 1: El vot en blanc és un vot de protesta

Tot i que la gent utilitza aquest vot per a protestar o mostrar disconformitat amb la situació, en cap lloc de la llei electoral se li dóna cap significat. El vot en blanc és senzillament un sobre buit. Al Senat, el vot en blanc també es pot comptar si el sobre amb la papereta no té cap persona marcada. El significat de vot protesta ha estat afegit per la gent, però legalment no es considera com a tal.

Fals mite 2: El vot en blanc va a parar al partit guanyador

El vot en blanc no va a parar a ningú ni es reparteix entre cap partit. El vot en blanc és un vot vàlid, o sigui, que es comptabilitza com el de qualsevol vot a un altre partit per a fer el recompte d'escons (sense poder obtenir cap escó).

Fals mite 3: El vot en blanc perjudica als grans partits

Més aviat al contrari. El vot en blanc perjudica als partits petits ja que quants més vots vàlids hi ha, més gran és el nombre de vots necessari per a obtenir representació. O sigui que mentre que una persona vota en blanc per queixar-se dels partits que hi ha, el que està fent en veritat és ajudar a que aquests es perpetuïn al poder i no entrin noves formacions.

Conclusions:

Si vols queixar-te de com es fan les coses, no utilitzis el vot en blanc. Només hi ha hagut un cas on el vot en blanc hagi servit per a canviar les coses, i ha estat a Aduna, un poble de 429 votants de Guipúscoa. Tot i aquest fet aïllat i impossible de repetir a gran escala, votar en blanc és una mala opció si el que vols és queixar-te.

Falsos mites: La Llei d'Hondt

Sovint parlem o sentim a parlar de que la llei electoral s'hauria de modificar per a què fos més justa per a tots i que no ens portés a un bipartidisme. I sempre que surt aquesta conversa es parla de la Llei d'Hondt, sempre amb una mica de dubtes sobre com funciona i com realment afecta aquesta en el repartiment d'escons. Suposem que la complexitat de la fórmula i el desconeixement del perquè del seu ús fa que l'aparició de falsos mites sigui prolífica. Aquí en marquem alguns.

Fals mite 1: La culpa és de la Llei d'Hondt

El pobre senyor Victor Hondt, a part de tenir un cognom complicat i de crear una equació matemàtica per a obtenir uns resultats proporcionals, no és el gran problema de la nostra democràcia. Si que és veritat que aquesta forma de repartició dels escons no és del tot igualitària i beneficia als grans partits i fa que les cambres siguin menys fragmentades, però no sempre és el més injust. Aquí intentarem repassar algunes dades que són més greus.

Fals mite 2: el 3% de la Llei d'Hondt

En cap lloc de la Llei d'Hondt diu que hi hagi d'haver una barrera mínima del 3% o del 5% per obtenir representació. Això és un invent que es va fer al crear la llei electoral i això sí que fa que molts partits petits no obtinguin representació. Un exemple molt clar és el de les eleccions municipals a la ciutat de Barcelona el 2011. Com es pot veure aquí, limitant aquesta barrera del 5% hagués entrat al consistori almenys un partit més. A mida que els petits partits es van fent gran aquest % va deixant a fora a moltes formacions.

Fals mite 3: El vot per províncies afavoreix els partits petits

Excepte algun cas molt estrany, com podeu veure en aquesta gràfica, Una circumscripció única afavoriria als partits petits, inclosos els provincials, sempre que la província sigui mínimament gran. El vot per províncies no afavoreix els partits locals sinó que ajuda a que el bipartidisme es faci més gran. Una circumscripció única aplicant

la mateixa llei d'Hondt dona molts més diputats en unes eleccions generals als partits petits que als dos grans partits (PP i PSOE).

Fals mite 4: Una persona, un vot, el millor sistema

Itàlia tenia aquest sistema de vot i se'n va desfer el 1992. El motiu? La manca d'estabilitat en els governs. A l'existir més partits polítics la governabilitat se'n ressent i les coalicions de govern no són fàcils de portar. Actualment cap país fa servir un mètode de proporcionalitat estricta. També hi ha el tema de les minories, en el que aquest sistema les fa més dèbils respecte a les majories. Tot i això, sense poder dir que sigui el millor sistema, sí que és el més justa nivell individual.

Potser una solució per a decidir entre quin sistema triar, hi hauria la possibilitat d'introduir dos sistemes totalment diferents a les dues cambres: Un Congrés amb una proporcionalitat estricta i un Senat on els partits locals poguessin tenir més pes (i on el vot no pogués ser per blocs sinó per províncies, com el Senat alemany).

Conclusió:

Hi ha molts altres mètodes més per a repartir escons, i de segur que n'hi ha de millors que el que tenim actualment. Però les grans barreres que realment fan que un partit minoritari no pugui arribar fàcilment a obtenir representació no és la Llei d'Hondt en si, sinó moltes altres coses com la igualtat de propaganda davant tothom, les traves administratives, legals, publicitàries, els mitjans de comunicació... El problema és que s'inverteix més en campanya que no pas en educació per a la democràcia, i potser ens hauríem de fixar més en això i lluitar per canviar aquestes coses.

Falsos mites: Tots som iguals davant la llei

La Constitució, textualment, diu que tots els ciutadans "tenen dret a accedir en igualtat de condicions a les funcions i càrrecs públics". Però com ja suposem que quan es va fer la Constitució ja sabien que no voldrien complir amb la totalitat d'aquesta frase sense perdre el control dels càrrecs públics, van afegir unes paraules per assegurar-se de que podrien incomplir quan volguessin aquest dret bàsic. I la frase va quedar així:

"Art.23.2. Així, [tots els ciutadans] tenen dret a accedir en igualtat de condicions a les funcions i càrrecs públics, amb els requisits que marquin les Lleis."

Treballant dins un partit aquesta frase fa riure, us expliquem el perquè.

Fals mite 1: Igualtat davant els mitjans

Com ja sabem, els espais gratuïts de propaganda electoral es reparteixen segons la representació obtinguda a les cambres, però la cosa no es queda aquí, també els informatius de les cadenes públiques tenen la mateixa normativa en època d'eleccions. Per tant, les notícies que rebem a través dels informatius no responen a criteris periodístics sinó de representació. Evidentment el gran benefactor de tot això és el bipartidisme.

Fals mite 2: Igualtat davant les Juntes Electorals

La Junta Electoral és l'encarregada de gestionar la part administrativa de les eleccions, i s'encarrega, entre altres coses, del sorteig de banderoles, gestió d'espais públics, confecció de llistes... i aquí el terme igualtat s'esvaeix igualment. Legalment no tenim dret a espais per a fer propaganda de banderoles o cartells i ens hem de conformar amb l'amabilitat dels grans partits a deixar-nos un bocí del pastís. Els petits partits tenen dret a demanar locals i ens els donen gratuïtament, però si un partit parlamentari vol el mateix local o espai el mateix dia que tu, només li cal demanar-ho, a tu et fan fora i t'has de buscar un altre lloc.

Fals mite 3: Igualtat davant els ciutadans

Cada any els partits polítics es gasten milions d'Euros en enviament de correu electoral a totes les cases. A part d'informació, al sobre ens hi trobem sovint la papereta per a votar i el sobre, duplicant el cost i material necessari per a les eleccions. Per una altra banda, els partits sense representació es troben sovint que el seu gran problema no és que la gent no els vulgui votar, sinó que la gent no els coneix. Sense dret d'accés als mitjans públics a notícies i amb recursos minsos, es podria eliminar l'enviament de propaganda per un enviament d'informació del conjunt de formacions que es presenten a les eleccions. Però es clar, això no interessa.

Conclusions:

La llista es podria anar fent llarga i llarga, ja que en aquest apartat, els petits partits són minoritzats per a fer, no només que la gent no ens voti, sinó que no ens arribi ni a conèixer. La normativa electoral és interpretada per cada junta de forma diferent i de vegades fins i tot depèn de la persona que et trobis aquell dia. Les televisions et demanen formats vells i cars per entregar els materials, encara s'utilitza molts cops el fax com a mitjà de comunicació i el poc accés a la informació no fa que el camí sigui gens fàcil. Sembla que la tasca d'educar i informar es vagi deixant de banda a la vegada que les campanyes electorals es transformen cada cop més en grans festivals de màrqueting on només pots entrar al joc amb una gran quantitat de diners. Un límit en despesa electoral i l'obligació d'informar als ciutadans de totes les opcions polítiques hauria de ser un dret fonamental.